

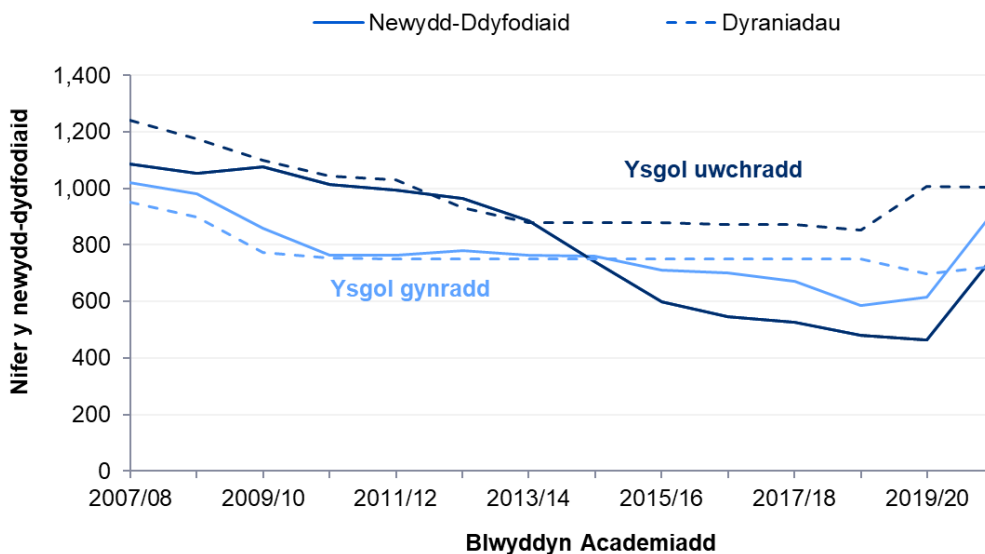
26 Mai 2022
SB 18/2022

Addysg Gychwynol i Athrawon yng Nghymru, 2020/21

Mae'r bwletin hwn yn rhoi gwybodaeth am fyfyrwyr sy'n hyfforddi i fod yn athrawon. Mae'n cynnwys athrawon dan hyfforddiant mewn prifysgolion yng Nghymru a hefyd myfyrwyr o Gymru sy'n astudio ledled y DU.

Cyrsiau Addysg Gychwynol Athrawon (AGA) sy'n arwain at Statws Athro Cymwysedig yw'r brif ffordd o ddod yn athro.

Dyraniadau derbyn a dyraniadau o ran newydd-ddyfodiaid ar gyrsiau Addysg Gychwynol i Athrawon (AGA) yng Nghymru

Ffynhonnell: Cofnod Myfyrwyr yr Asiantaeth Ystadegau Addysg Uwch (HESA)

- Roedd nifer yr athrawon ysgol uwchradd newydd o dan hyfforddiant yn is na'r ffigur dyrannu am seithfed blwyddyn (24% yn is yn 2020/21). Roedd nifer yr athrawon ysgol cynradd newydd o dan hyfforddiant yn uwch na'r ffigur dyrannu am y tro cyntaf mewn chwe blwyddyn (27% yn uwch yn 2020/21).
- Dechreuodd 1,680 ar gyrsiau AGA yn 2020/21; 920 ar gyrsiau ysgol gynradd a 760 ar gyrsiau ysgol uwchradd.
- Bu cynnydd yn nifer y myfyrwyr AGA blwyddyn gyntaf yng Nghymru sy'n gallu addysgu yn y Gymraeg am yr ail flwyddyn yn olynol; 455 oedd y ffigur yn 2020/21. Mae hyn yn cyfrif am 27% o gyfanswm nifer y myfyrwyr AGA blwyddyn gyntaf yng Nghymru.
- Gwyddoniaeth, Saesneg a Mathemateg yw'r pynciau mwyaf cyffredin i fyfyrwyr sy'n dechrau ar gyrsiau AGA ysgol uwchradd.
- Roedd 86% o fyfyrwyr AGA newydd a oedd yn hyfforddi yng Nghymru yn byw yng Nghymru cyn dechrau ar eu gradd.

Ynglŷn â'r bwletin hwn

Cymerwyd y data sydd yn y bwletin hwn o Gofnod Myfyrwyr yr Asiantaeth Ystadegau Addysg Uwch (HESA) ac fe'u talgrynnwyd yn unol â strategaeth yr asiantaeth (gweler yr adran ar fethodoleg).

Oni nodir yn wahanol, mae'r ffigurau'n ymwneud â myfyrwyr newydd (blwyddyn gyntaf) ar gyrsiau AGA ym mlwyddyn academiaidd 2020/21.

Yn y bwletin hwn

Cyd-destun polisi	2
Myfyrwyr yng Nghymru	3
Myfyrwyr cymwysedig yng Nghymru	5
Myfyrwyr o Gymru sy'n astudio yn y DU	7
Myfyrwyr cymwysedig o Gymru sy'n astudio yn y DU	10
Pynciau	12
Y Gymraeg	14
Demograffeg	17
Methodoleg	21
Diffiniadau	23
Gwybodaeth allweddol am ansawdd	26
Cyhoeddiadau cysylltiedig	28

Cyd-destun polisi

Dyraniadau ar gyfer blwyddyn academaidd 2020/21

Ar gyfer 2020/21, [Cyngor y Gweithlu Addysg](#) bennodd y dyraniadau ar gyfer cyrsiau Addysg Gychwynnol i Athrawon yng Nghymru. Mae'r dyraniadau yn ymwneud â'r nifer sy'n hyfforddi i fod naill ai'n athrawon ysgol gynradd neu'n athrawon ysgol uwchradd a'r nifer sy'n gwneud cyrsiau ôl-raddedig neu israddedig. Arferai cyrsiau ôl-raddedig a TAR olygu yr un peth, er bod rhywfaint o fân wahaniaethau rhyngddynt. Mae rhagor o wybodaeth ar gael o dan 'Y math o radd' yn y [Diffiniadau](#).

Hanes y polisi

Rhwng 2005/06 a 2013/14, bu Llywodraeth Cymru yn anelu at leihau nifer y bobl sy'n gwneud cyrsiau AGA er mwyn cyd-fynd yn well ag anghenion ysgolion yng Nghymru. Gwnaed hyn mewn ymateb i Adolygiad o'r Ddarpariaeth o Hyfforddiant Cychwynnol Athrawon yng Nghymru. Yn 2014, cafodd yr Athro John Furlong ei benodi'n Gynghorydd Cymru ar gyfer Hyfforddiant ac Addysg Gychwynnol Athrawon, gan gyhoeddi [Addysgu Athrawon Yfory](#) yn 2015. Cyhoeddwyd manylion rhaglenni AGA achrededig newydd i'w cyflwyno o fis Medi 2019 mewn [Datganiad Gweinidogol Ysgrifenedig](#). Ers Medi 2019, o dan y [meini prawf achredu](#) newydd, dim ond rhaglenni TAR sy'n cael eu hachredu i ddarparu AGA ar gyfer addysg uwchradd.

Dyraniadau Addysg Gychwynnol Athrawon ar gyfer cyrsiau yng Nghymru, 2020/21

	TAR	Gradd arall	Cyfanswm
Ysgol gynradd	435	289	724
Ysgol uwchradd	1,003	0	1,003
<u>Cyfanswm</u>	<u>1,438</u>	<u>289</u>	<u>1,727</u>

Ffynhonnell: CGA

Noder mai'r unig raglenni uwchradd achrededig sy'n arwain at SAC ar hyn o bryd yw rhaglenni TAR.

Canolfannau Addysg Athrawon

Yn ystod blwyddyn academaidd 2020/21, achredwyd y Partneriaethau Addysg Gychwynnol Athrawon canlynol:

- [CaBan](#) (Prifysgol Bangor a Phrifysgol Caer)
- [Partneriaeth Dysgu Proffesiynol yr Athrofa](#) (Prifysgol Cymru y Drindod Dewi Sant, Caerfyrddin ac Abertawe)
- [Partneriaeth Caerdydd](#)
- [Partneriaeth AGA Aberystwyth](#)
- [Partneriaeth AGA Prifysgol De Cymru](#)
- [Partneriaeth Ysgolion Prifysgol Abertawe](#)
- [Partneriaeth y Brifysgol Agored](#)

Cymhellion

Gall myfyrwyr gael grantiau i'w cymell i hyfforddi mewn meysydd penodol. Mae gwerth y cymhellion yn amrywio, gan ddibynnu ar bwnc y cwrs a chymwysterau'r myfyriwr. Caiff y rhain eu pennu bob blwyddyn gan y Gweinidog, yn ôl yr angen o fewn y sector.

Adran A: Myfyrwyr yng Nghymru

Mae'r adran hon yn ymwneud â myfyrwyr sy'n astudio cyrsiau AGA mewn Sefydliadau Addysg Uwch yng Nghymru. Mae'n cynnwys myfyrwyr o Gymru a oedd yn gwneud cyrsiau AGA yn y Brifysgol Agored, pan y bu i'r brifysgol honno ddarparu cyrsiau. Mae'r data'n ymwneud â myfyrwyr sy'n dechrau eu cwrs – sef myfyrwyr blwyddyn gyntaf. Mae gwybodaeth am fyfyrwyr AGA ym mhob blwyddyn o'u cyrsiau ar gael ar [StatsCymru](#).

Tabl A.1: Lefel ysgol a math gradd myfyrwyr sy'n dechrau ar gyrsiau AGA yng Nghymru yn erbyn y dyraniadau, 2014/15 i 2020/21

Ysgol gynradd	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
TAR	465	440	425	430	375	420	635
Gradd arall	290	270	270	245	210	190	285
Cyfanswm Ysgol gynradd	760	710	700	670	585	615	920
Dyraniadau Ysgol gynradd	750	750	750	750	750	696	724
Ysgol uwchradd							
TAR	695	560	530	495	450	455	760
Gradd arall	45	35	20	35	30	10	0
Cyfanswm Ysgol uwchradd	740	600	545	525	480	465	760
Dyraniadau Ysgol uwchradd	880	880	871	871	851	1,006	1,003
Cyfanswm cofrestradau	1,500	1,310	1,245	1,200	1,065	1,080	1,680
Cyfanswm dyraniadau	1,630	1,630	1,621	1,621	1,601	1,702	1,727

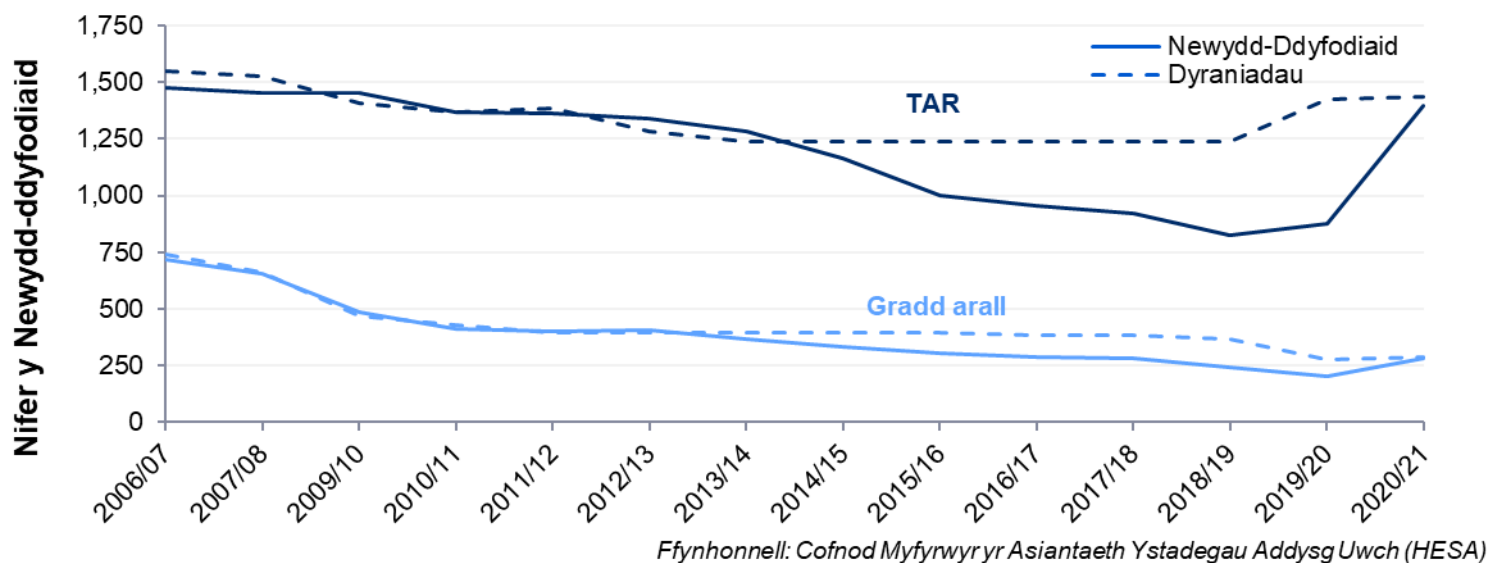
Ffynhonnell: Cofnod Myfyrwyr yr Asiantaeth Ystadegau Addysg Uwch (HESA)

(a) Mae'r holl rifau wedi'u talgrynnu i'r 5 agosaf ac mae'r rhifau sy'n llai na 3 wedi'u talgrynnu i 0.

[\[Gweler y data\]](#)

- Y dyraniad ar gyfer cyrsiau cynradd oedd 724, a 920 a gofrestrodd. Y dyraniadau ar gyfer cyrsiau uwchradd oedd 1,003 ond dim ond 760 a gofrestrodd.
- Cynyddodd y nifer a ddechreuodd gyrsiau AGA ysgol uwchradd yn 2020/21 i 760, sef 63% yn fwy nag yn 2019/20. Fodd bynnag, er gwaetha'r cynnydd hwn, roedd y nifer a gofrestrodd ar gyfer AGA ysgol uwchradd yn 2020/21 ddim ond yn 76% o'r lefel ddyrannu.
- Mae'r nifer sy'n dechrau cyrsiau AGA ysgol gynradd hefyd wedi cynyddu yn 2020/21 i 920, sef 50% yn fwy nag yn 2019/20. Ar gyfer 2020/21, cyrhaeddwyd 127% o'r lefel ddyrannu ar gyfer ysgolion cynradd.

Siart A.1: Math gradd myfyrwyr sy'n dechrau ar gyrsiau AGA yng Nghymru

[\[Gweler y data\]](#)

- Mae mwyafrif y myfyrwyr AGA 'gradd arall' yn astudio ar lefel ysgol gynradd. O 2019/20, dim ond rhaglenni TAR oedd wedi'u hachredu i ddarparu AGA ar gyfer addysg uwchradd.
- Gyda 1,395 o newydd-ddyfodiaid yn 2020/21, roedd y niferoedd ar gyfer TAR 3% (43) yn brin o'r dyraniadau yn 2020/21. Mae hyn yn sylweddol is na 2019/20, pan oedd y niferoedd tua dwy ran o bump yn brin o'r dyraniadau.
- Roedd niferoedd 'Graddau eraill' 1% (4) yn llai na'r dyraniadau hefyd, sef 285. Mae hyn yn sylweddol is na 2019/20, pan oedd y niferoedd tua chwarter yn brin o'r dyraniadau.

Tabl A.2: Gwlad gartref myfyrwyr sy'n dechrau ar gyrsiau AGA yng Nghymru

Gwlad gartref	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
<u>DU</u>							
Cymru	1,250	1,150	1,105	1,025	935	925	1,445
Lloegr	200	110	105	105	85	65	175
Yr Alban	0	0	0	0	0	0	5
Gogledd Iwerddon	10	15	5	5	5	5	10
Cyfanswm DU	1,460	1,275	1,220	1,140	1,025	995	1,630
Gwlad arall o'r UE	25	15	10	15	0	15	15
<u>Heb fod yn y DU</u>							
Heb fod o'r UE	15	20	15	45	35	70	35

Ffynhonnell: Cofnod Myfyrwyr yr Asiantaeth Ystadegau Addysg Uwch (HESA)

(a) Mae'r holl rifau wedi'u talgrynnu i'r 5 agosaf ac mae'r rhifau sy'n llai na 3 wedi'u talgrynnu i 0.

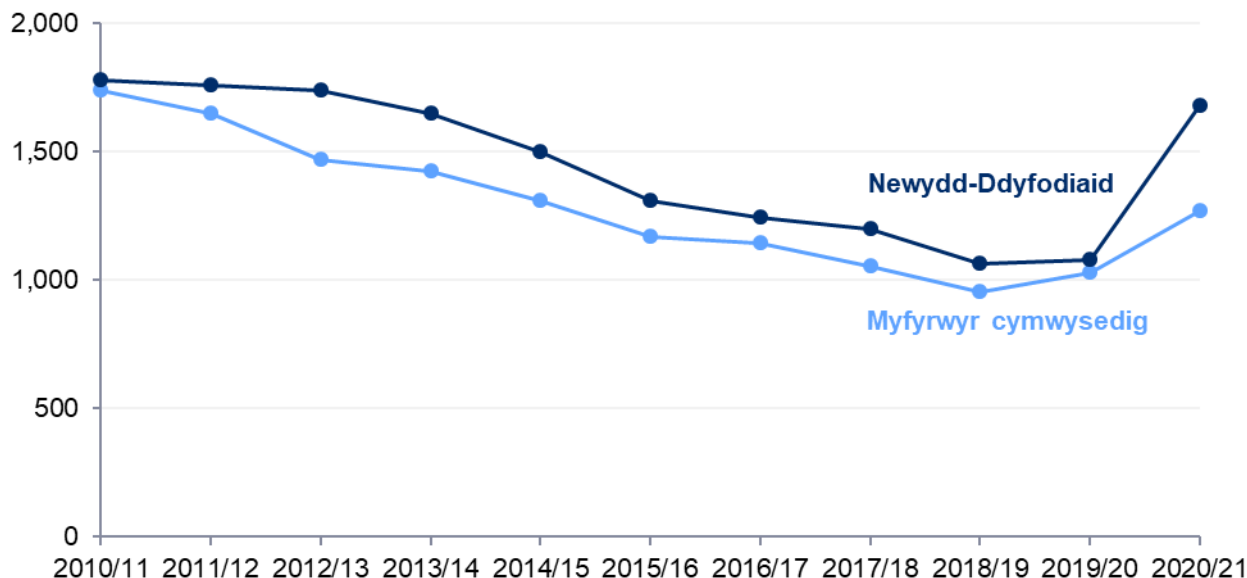
[\[Gweler y data\]](#)

- Mae'r cynnydd yn nifer y myfyrwyr AGA i'w briodoli i gynnydd yn nifer y myfyrwyr sy'n dod o rannau eraill o'r DU, nid Cymru yn unig. Cynyddodd nifer y myfyrwyr o Gymru 520 (57%) rhwng 2019/20 a 2020/21, tra bo nifer y myfyrwyr o Loegr wedi gostwng 110 (158%).
- Roedd 86% o'r myfyrwyr a ddechreuodd gwrs AGA yng Nghymru yn 2020/21 yn byw yng Nghymru cyn hynny.

Adran B: Myfyrwyr cymwysedig yng Nghymru

Y rhai a gafodd gymhwyster gan gwrs AGA yn y flwyddyn honno yw myfyrwyr cymwysedig. Dim ond y rhai a gyflawnodd Statws Athro Cymwysedig (SAC) sydd wedi'u cynnwys.

Siart B.1: Myfyrwyr cymwysedig o gyrsiau AGA yng Nghymru o'u cymharu â myfyrwyr blwyddyn gyntaf

Ffynhonnell: Cofnod Myfyrwyr yr Asiantaeth Ystadegau Addysg Uwch (HESA)

[Gweler y data – [Myfyrwyr cymwysedig](#), [Myfyrwyr blwyddyn gyntaf](#)]

- Mae'r tueddiadau ymysg myfyrwyr cymwysedig yn debyg i'r tueddiadau ymysg pobl sy'n dechrau cyrsiau AGA, gan fod mwyafrif y cyrsiau AGA yn para blwyddyn.
- Yn 2020/21, gwnaeth 1,270 o bobl gymhwyso'n llwyddiannus o gwrs AGA yng Nghymru a gwnaeth 1,680 o bobl ddechrau ar gwrs.

Tabl B.1: Lefel ysgol myfyrwyr cymwysedig o gyrsiau AGA yng Nghymru

	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
Ysgol gynradd	625	640	640	605	550	595	640
Ysgol uwchradd	685	530	505	450	405	435	630
Cyfanswm	1,310	1,170	1,145	1,055	955	1,030	1,270

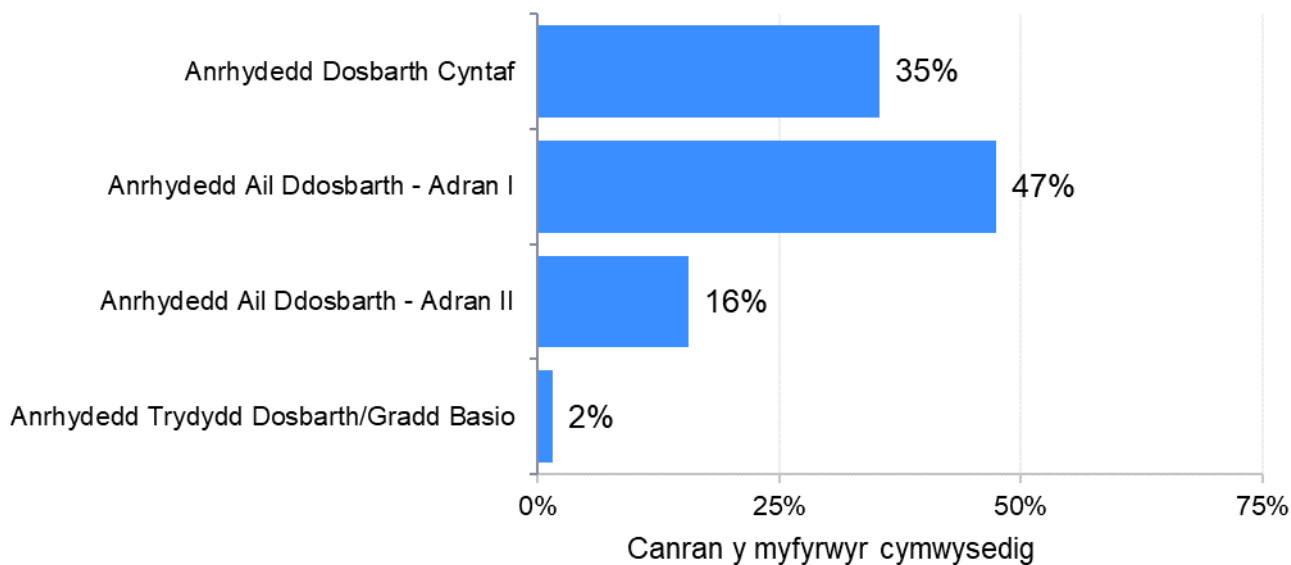
Ffynhonnell: Cofnod Myfyrwyr yr Asiantaeth Ystadegau Addysg Uwch (HESA)

(a) Mae'r holl rifau wedi'u talgrynnu i'r 5 agosaf ac mae'r rhifau sy'n llai na 3 wedi'u talgrynnu i 0.

[[Gweler y data](#)]

- Gwnaeth 240 yn fwy o fyfyrwyr ennill Statws Athro Cymwysedig yn 2020/21 na'r flwyddyn flaenorol. Roedd hyn yn gynydd am yr ail flwyddyn yn olynol, gan wrthdroi'r duedd flaenorol ar i lawr.

Siart B.2: Dosbarth gradd myfyrwyr cymwysedig nad oeddent yn gwneud TAR ac a oedd ar gyrsiau AGA yng Nghymru yn 2020/21

Ffynhonnell: Cofnod Myfyrwyr yr Asiantaeth Ystadegau Addysg Uwch (HESA)

[\[Gweler y data\]](#)

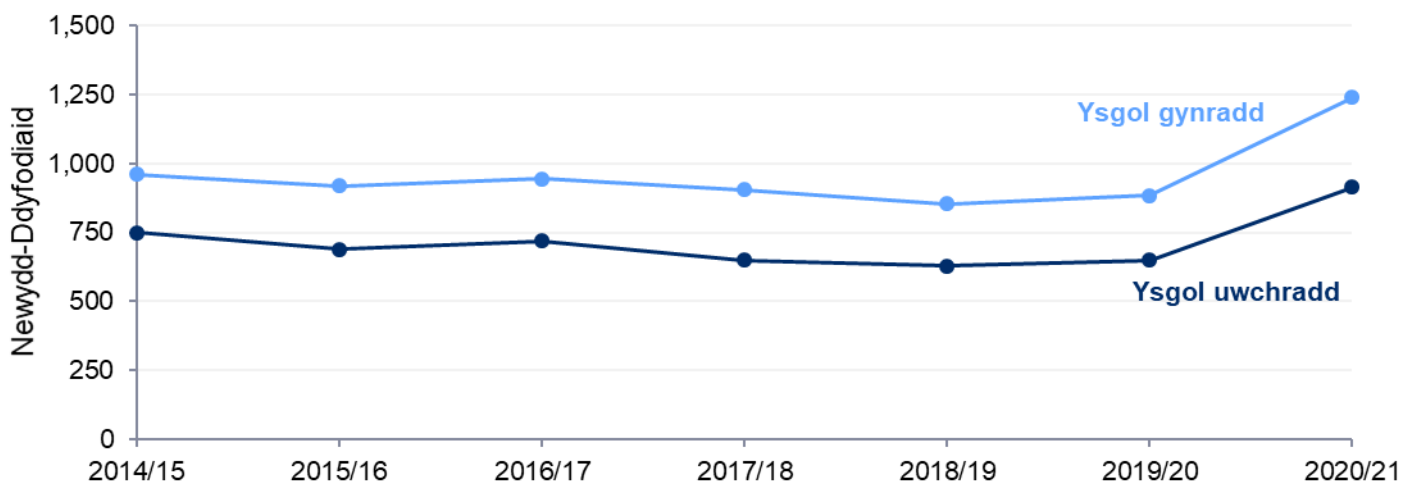
- Cafodd 35% (70) o'r myfyrwyr cymwysedig yng Nghymru Anrhydedd Dosbarth Cyntaf.
- Derbyniodd 83% o'r rheini a enillodd radd addysgu yng Nghymru radd Anrhydedd Ail Ddosbarth Uwch (2-1) neu uwch yn 2020/21.

Adran C: Myfyrwyr o Gymru sy'n astudio yn y DU

Mae'r adran hon yn ymwneud â myfyrwyr o Gymru a astudiodd gyrsiau AGA yn y DU, a hynny yng Nghymru ac mewn mannau eraill. Ystyriwyd bod rhywun yn dod o Gymru os oedd cyfeiriad ei gartref yng Nghymru **cyn** iddo ddechrau'r cwrs (gweler 'myfyrwyr o Gymru' yn yr adran ddiffiniadau).

Yn y gorffennol, bu'r diddordeb pennaf o ran polisi Llywodraeth Cymru mewn myfyrwyr sy'n astudio cyrsiau AGA yng Nghymru, o ble bynnag yr oeddent yn dod. Y rheswm am hynny yw bod cyrsiau AGA yng Nghymru yn addysgu Cwricwlwm Cymru, sy'n wahanol i gwricwlwm gwledydd eraill y DU. Fodd bynnag, mae gwybodaeth am [gyrchfannau myfyrwyr AGA](#) yn awgrymu bod llawer o fyfyrwyr yn dychwelyd i'w gwledydd cartref i ddechrau addysgu. Golyga hyn, wrth gwrs, y gall myfyrwyr o Gymru sy'n hyfforddi i fod yn athrawon mewn mannau eraill yn y DU ddychwelyd i Gymru pan fyddant yn dechrau addysgu.

Siart C.1: Myfyrwyr o Gymru sy'n dechrau ar gyrsiau AGA yn y DU, yn ôl lefel addysgu (cynradd ac uwchradd), 2014/15 i 2020/21

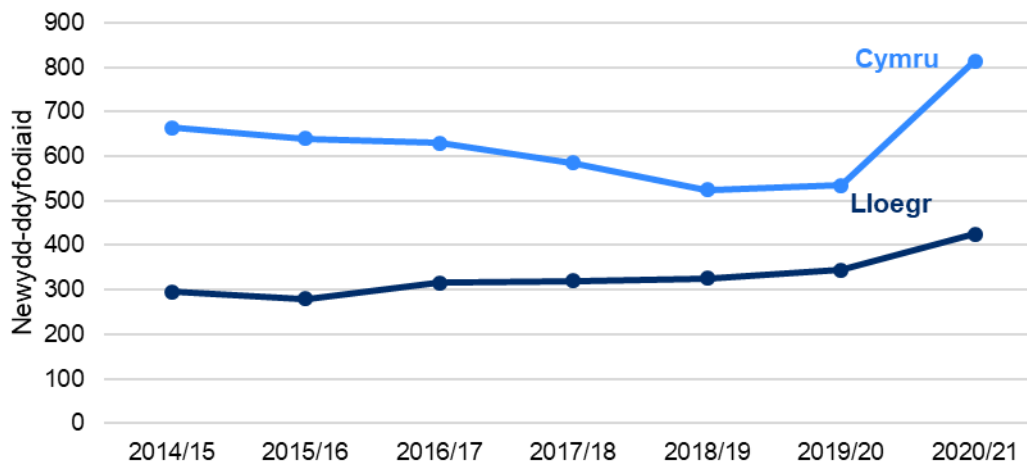

Ffynhonnell: Cofnod Myfyrwyr yr Asiantaeth Ystadegau Addysg Uwch (HESA)

[\[Gweler y data\]](#)

- Cynyddodd nifer y myfyrwyr o Gymru a ddechreuodd ar gyrsiau yn y Deyrnas Unedig yn 2020/21 ar gyfer ysgolion cynradd ac uwchradd. Gwelwyd cynnydd yn nifer y myfyrwyr lefel cynradd o 885 yn 2019/20 i 1,240 yn 2020/21, a gwelwyd cynnydd yn nifer y myfyrwyr lefel uwchradd o 650 yn 2019/20 i 915 yn 2020/21.

Siart C.2: Myfyrwyr blwyddyn gyntaf o Gymru ar gyrsiau AGA lefel gynradd yn y DU, yn ôl gwlad astudio, 2014/15 i 2020/21

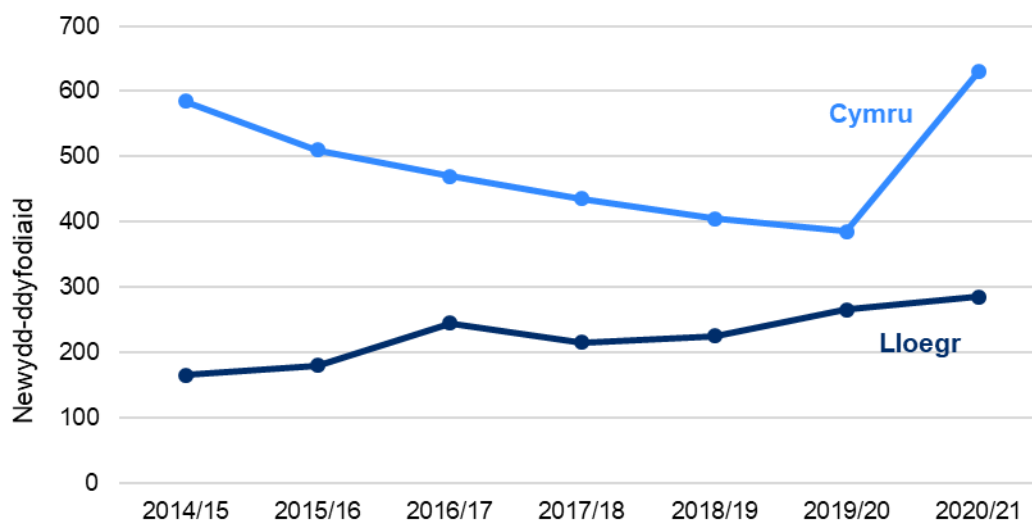

Ffynhonnell: Cofnod Myfyrwyr yr Asiantaeth Ystadegau Addysg Uwch (HESA)

[\[Gweler y data\]](#)

- Mae nifer y myfyrwyr o Gymru sy'n dewis astudio AGA ar lefel gynradd yng Nghymru wedi cynyddu 52% yn 2020/21 o gymharu â 2019/20 (280 yn fwy o fyfyrwyr). Mae'r rheini sy'n dewis astudio yn Lloegr hefyd wedi cynyddu 22% ers 2019/20 (80 o fyfyrwyr).

Siart C.3: Myfyrwyr blwyddyn gyntaf o Gymru ar gyrsiau AGA lefel uwchradd yn y DU, yn ôl gwlad astudio, 2014/15 i 2020/21

Ffynhonnell: Cofnod Myfyrwyr yr Asiantaeth Ystadegau Addysg Uwch (HESA)

[\[Gweler y data\]](#)

- Cynyddodd nifer y myfyrwyr AGA newydd o Gymru a oedd yn hyfforddi'n athrawon ysgol uwchradd 63% (245 o fyfyrwyr) yn 2020/21 o gymharu â 2019/20. Cynyddodd y nifer a ddechreuodd hyfforddi yn Lloegr 8% (20 o fyfyrwyr) yn yr un cyfnod.
- Er bod cyfran y myfyrwyr o Gymru sy'n dechrau hyfforddi fel athrawon uwchradd yn Lloegr wedi cynyddu dros y 6 mlynedd diwethaf (22% o 750 o fyfyrwyr yn 2014/15, o gymharu â 31% o 915 o fyfyrwyr yn 2020/21), nid yw hyn yn golygu y bydd yna brinder athrawon yng Nghymru yn y dyfodol.

Tabl C.1: Lefel ysgol a gwlad astudio myfyrwyr o Gymru sy'n dechrau ar gyrsiau AGA yn y DU, 2013/14 - 2020/21

	<u>Gwlad astudio</u>	<u>2013/14</u>	<u>2014/15</u>	<u>2015/16</u>	<u>2016/17</u>	<u>2017/18</u>	<u>2018/19</u>	<u>2019/20</u>	<u>2020/21</u>
<u>Ysgol gynradd</u>	Cymru	680	665	640	630	585	525	535	815
	Lloegr	280	295	280	315	320	325	345	425
	Pob Gwlad Astudio (a)	960	960	920	945	905	855	885	1,240
<u>Ysgol uwchradd</u>	Cymru	690	585	510	470	435	405	385	630
	Lloegr	160	165	180	245	215	225	265	285
	Pob Gwlad Astudio (a)	850	750	690	720	650	630	650	915
	<u>Cyfanswm (a)</u>	1,810	1,715	1,610	1,670	1,555	1,490	1,535	2,155

Ffynhonnell: Cofnod Myfyrwyr yr Asiantaeth Ystadegau Addysg Uwch (HESA)

(a) Mae myfyrwyr o Gymru sy'n astudio yng Ngogledd Iwerddon neu'r Alban wedi'u cynnwys yn y cyfansymiau.

(b) Mae'r holl rifau wedi'u talgrynnu i'r 5 agosaf ac mae'r rhifau sy'n llai na 3 wedi'u talgrynnu i 0.

[\[Gweler y data\]](#)

Tabl C.2: Awdurdod lleol cartref a gwlad astudio myfyrwyr o Gymru sy'n dechrau ar gyrsiau AGA yn y DU, 2020/21 (a)

<u>Awdurdod lleol cartref</u>	<u>Gwlad astudio</u>		<u>Cyfanswm (b)</u>
	<u>Cymru</u>	<u>Lloegr</u>	
Cymru	1445	705	2155
Ynys Môn	35	10	45
Gwynedd	85	15	100
Conwy	40	45	85
Sir Ddinbych	20	50	70
Sir y Fflint	20	110	130
Wrecsam	15	105	120
Powys	40	65	105
Ceredigion	45	10	55
Sir Benfro	50	25	75
Sir Gaerfyrddin	145	20	165
Abertawe	145	25	170
Castell-nedd Port Talbot	90	15	105
Pen-y-bont ar Ogwr	80	25	105
Bro Morgannwg	65	25	90
Caerdydd	215	60	275
Rhondda Cynon Taf	105	20	125
Merthyr Tudful	25	0	25
Caerffili	70	15	85
Blaenau Gwent	25	5	30
Tor-faen	35	10	45
Sir Fynwy	25	30	55
Casnewydd	70	25	90

Ffynhonnell: Cofnod Myfyrwyr yr Asiantaeth Ystadegau Addysg Uwch (HESA)

(a) Mae'r holl rifau wedi'u talgrynnu i'r 5 agosaf ac mae'r rhifau sy'n llai na 3 wedi'u talgrynnu i 0.

(b) Mae myfyrwyr o Gymru sy'n astudio yng Ngogledd Iwerddon neu'r Alban wedi'u cynnwys yn y cyfansymiau.

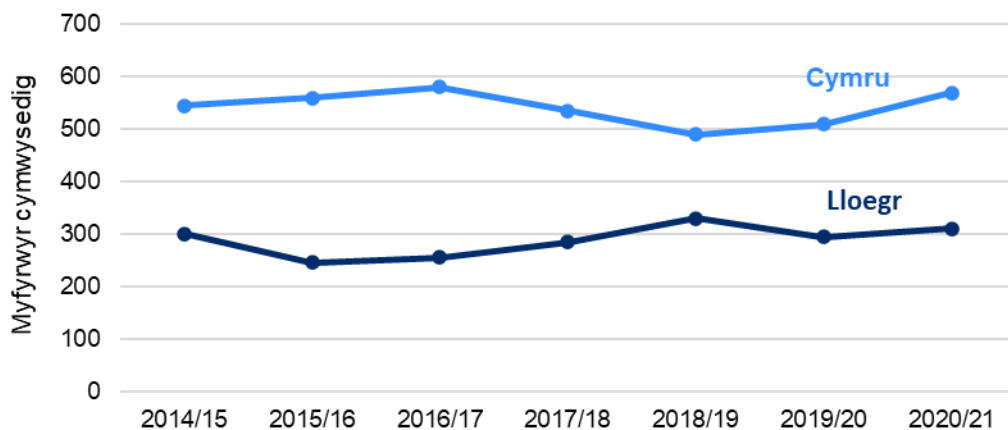
[\[Gweler y data\]](#)

Adran D: Myfyrwyr cymwysedig o Gymru sy'n astudio yn y DU

Mae'r adran hon yn rhoi sylw i fyfyrwyr sy'n dod o Gymru ac a gymhwysodd ar ddiwedd cyrsiau AGA yn y DU, yng Nghymru ac mewn mannau eraill ym mlwyddyn academaidd 2020/21.

Mae [Adran B](#) yn rhoi gwybodaeth am ddiffiniad 'myfyrwyr cymwysedig'. Mae [Adran C](#) yn cyflwyno gwybodaeth gefndir am fyfyrwyr o Gymru.

Siart D.1: Myfyrwyr cymwysedig o Gymru ar gyrsiau AGA lefel gynradd yn y DU, yn ôl gwlad astudio, 2014/15 i 2020/21

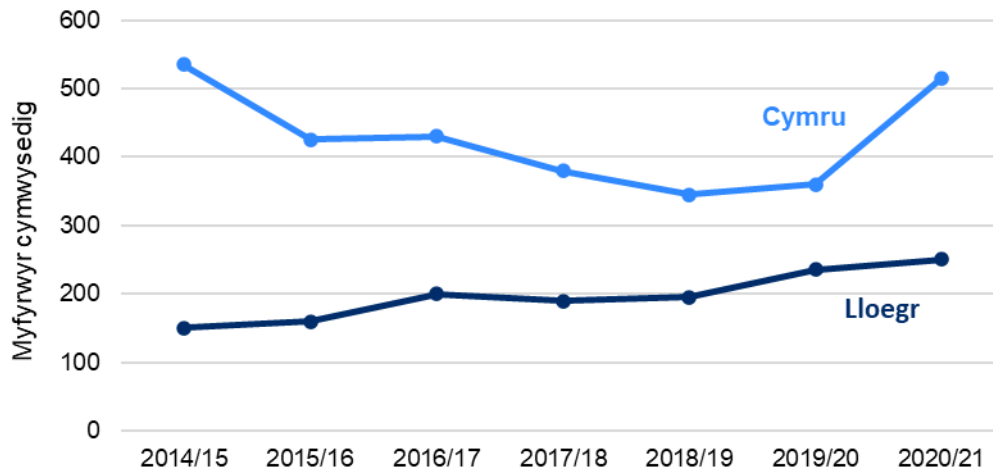

Fynhonnell: Cofnod Myfyrwyr yr Asiantaeth Ystadegau Addysg Uwch (HESA)

[\[Gweler y data\]](#)

- Yng Nghymru, roedd cynnydd yn nifer y myfyrwyr AGA cynradd a gafodd Statws Athro Cymwysedig yn 2020/21 i 570 (o 510 yn 2019/20).
- Ar gyfer y rheini a astudiodd yn Lloegr, gwelwyd cynnydd yn y nifer a gymhwysodd yn 2020/21 i 310 (o 295 yn 2019/20).

Siart D.2: Myfyrwyr cymwysedig o Gymru ar gyrsiau AGA lefel uwchradd yn y DU, yn ôl gwlad astudio, 2014/15 i 2020/21

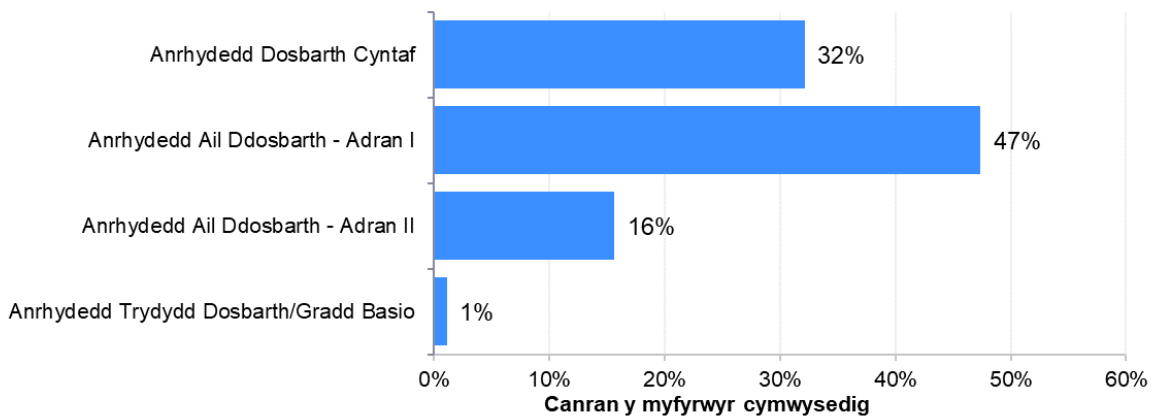

Ffynhonnell: Cofnod Myfyrwyr yr Asiantaeth Ystadegau Addysg Uwch (HESA)

[\[Gweler y data\]](#)

- Yng Nghymru, gwelwyd cynnydd yn nifer y myfyrwyr AGA uwchradd a enillodd Statws Athro Cymwysedig yn 2020/21 i 515 (o 360 yn 2019/20).
- Yn 2020/21, roedd cynnydd yn y nifer a gymhwysodd ar ôl astudio yn Lloegr (250 o gymharu â 235 yn 2019/20).

Siart D.3: Dosbarthiadau gradd y myfyrwyr o Gymru a gymhwysodd ar gyrsiau AGA yn y DU yn 2020/21, nad oeddent yn dilyn cwrs TAR

Ffynhonnell: Cofnod Myfyrwyr yr Asiantaeth Ystadegau Addysg Uwch (HESA)

[\[Gweler y data\]](#)

- Cafodd bron i 1 o bob 3 o fyfyrwyr o Gymru a gafodd radd addysgu radd Anrhydedd Dosbarth Cyntaf.
- Cafodd bron i 4 o bob 5 o fyfyrwyr cymwysedig o Gymru Anrhydedd Ail Ddosbarth Uwch (2-1) neu uwch yn eu gradd addysgu.

Adran E: Pynciau

Mae myfyrwyr sy'n hyfforddi i fod yn athrawon ysgol uwchradd yn dewis pwnc i arbenigo ynddo. Mae Tabl E.1 yn ymwneud â myfyrwyr a oedd yn astudio cyrsiau AGA yng Nghymru. Mae Tabl E.2 yn ymwneud â myfyrwyr o Gymru a oedd yn astudio cyrsiau AGA ledled y DU. Mae pynciau'n cael eu mesur ar sail Cyfwerth â Pherson Llawn (gweler yr adrad ddiffiniadau). Petai cwrs AGA myfyriwr yn canolbwyntio ar fathemateg hanner yr amser ac ar ffiseg am yr hanner arall, felly, byddai'r ffigurau'n ymddangos fel myfyrwyr 0.5 mathemateg a 0.5 ffiseg.

Yn [Adran F](#) mae golwg ar ddewisiadau pynciau pobl a oedd yn hyfforddi i addysgu yn y Gymraeg, ac yn [Adran G](#) mae golwg ar y rhaniad rhwng y rhywiau mewn pynciau.

Tabl E.1: Pwnc myfyrwyr blwyddyn gyntaf ar gyrsiau AGA pynciau blaenoriaeth ysgol uwchradd yng Nghymru, 2018/19 i 2020/21

	2018/19	2019/20	2020/21
Cyfanswm Gwyddoniaeth	85	60	135
Bioleg	30	20	50
Cemeg	25	20	45
Ffiseg	20	10	35
Gwyddoniaeth Gyffredinol	10	5	5
Mathemateg	60	40	80
Saesneg	40	60	100
Cymraeg	15	20	35
Ieithoedd Modern	20	30	35
Systemau Gwybodaeth	15	10	25
Cyfanswm Pynciau Blaenoriaeth	235	220	405
Cyfanswm Ysgolion Uwchradd	480	465	760

Ffynhonnell: Cofnod Myfyrwyr yr Asiantaeth Ystadegau Addysg Uwch (HESA)

(a) Mae nifer fach o fyfyrwyr ar bynciau eraill wedi'u cynnwys mewn cyfansymiau.

(b) Mae'r holl rifau wedi'u talgrynnu i'r 5 agosaf ac mae'r rhifau sy'n llai na 3 wedi'u talgrynnu i 0.

[\[Gweler y data\]](#)

- Gwyddoniaeth, Saesneg a Mathemateg oedd y pynciau blaenoriaeth mwyaf cyffredin i bobl a oedd yn hyfforddi i fod yn athrawon ysgol uwchradd yng Nghymru yn 2020/21. Roedd Addysg Gorfforol yn fwy cyffredin na Mathemateg o ystyried pob pwnc.
- Roedd ychydig dros 1 o bob 3 (36%) o'r myfyrwyr newydd a oedd yn hyfforddi i fod yn athrawon ysgol uwchradd yng Nghymru yn astudio pwnc STEM – sef Gwyddoniaeth, Mathemateg, Dylunio a Thechnoleg, neu TG.

Tabl E.2: Pwnc myfyrwyr blwyddyn gyntaf o Gymru ar gyrsiau AGA ysgol uwchradd yn y DU, 2018/19 i 2020/21

	2018/19			2019/20			2020/21		
	Cymru	Lloegr	Cyfanswm (a)	Cymru	Lloegr	Cyfanswm (a)	Cymru	Lloegr	Cyfanswm (a)
Cyfanswm Gwyddoniaeth	75	45	120	45	45	95	100	50	150
Bioleg	30	25	55	20	25	45	40	25	65
Ffiseg	25	15	35	20	10	30	30	15	45
Cemeg	15	10	25	5	10	15	25	10	35
Gwyddoniaeth Gyffredinol	5	0	5	5	0	5	5	0	5
Mathemateg	55	25	80	35	30	65	70	40	110
Saesneg	35	30	60	55	35	95	80	30	110
leithoedd Modern	15	15	30	20	10	30	25	15	35
Cymraeg	15	0	15	20	0	20	35	0	35
Systemau Gwybodaeth	15	10	20	10	5	15	20	5	30
Cyfanswm Pynciau Blaenoriaeth	205	120	330	190	130	320	330	135	470
Cyfanswm Ysgolion Uwchradd (b)	405	225	630	385	265	650	630	285	915

Ffynhonnell: Cofnod Myfyrwyr yr Asiantaeth Ystadegau Addysg Uwch (HESA)

(a) Mae myfyrwyr o Gymru sy'n astudio yng Ngogledd Iwerddon neu'r Alban wedi'u cynnwys yn y cyfanswmiau.

(b) Mae nifer fach o fyfyrwyr ar bynciau eraill wedi'u cynnwys mewn cyfanswmiau.

(c) Mae'r holl rifau wedi'u talgrynnu i'r 5 agosaf ac mae'r rhifau sy'n llai na 3 wedi'u talgrynnu i 0.

[\[Gweler y data\]](#)

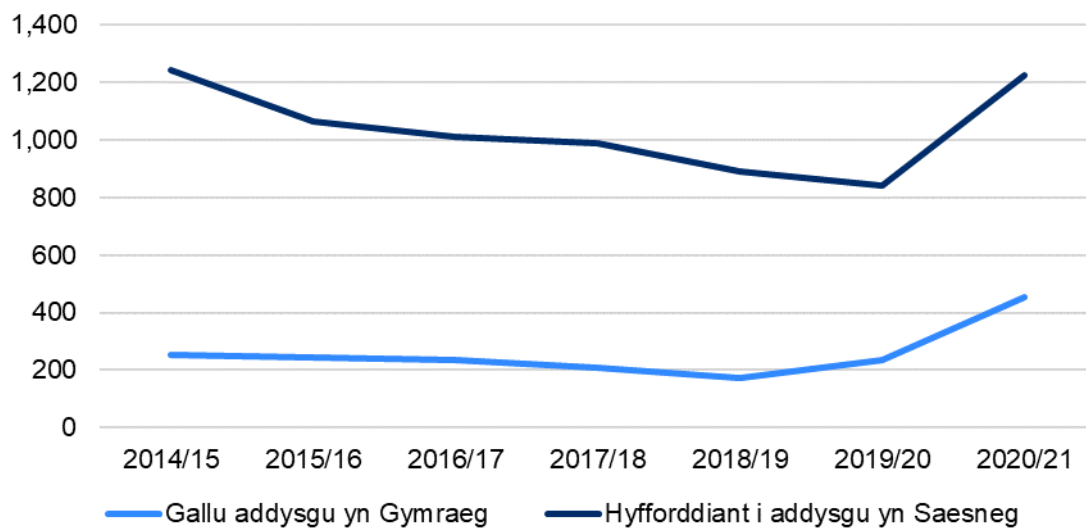
- Yn achos myfyrwyr o Gymru, Gwyddoniaeth, Mathemateg, a Saesneg oedd y pynciau blaenoriaeth mwyaf poblogaidd, yn yr un modd ag yr oeddent i fyfyrwyr a oedd yn astudio yng Nghymru yn 2020/21.
- Yn 2020/21, ymysg y myfyrwyr o Gymru a oedd yn astudio yng Nghymru, roedd Saesneg yn fwy cyffredin na Mathemateg. Ymysg y myfyrwyr a oedd yn astudio yn Lloegr, roedd Mathemateg yn fwy cyffredin na Saesneg.

Adran F: y Gymraeg

Mae myfyriwr yr ystyrir ei fod yn hyfforddi i addysgu yn y Gymraeg naill ai'n gwneud cwrs sy'n arwain at dystysgrif ar gyfer addysg ddwyieithog, neu gwrs sydd wedi'i gynllunio i alluogi myfyrwyr i addysgu yn y Gymraeg a'r Saesneg.

Yn ymarferol, gall siaradwyr Cymraeg fynd yn eu blaen i addysgu yn y Gymraeg p'un ai a oedd eu cwrs wedi'i ddynodi'n benodol at y diben hwnnw ai peidio.

Siart F.1: Myfyrwyr sy'n dechrau ar gyrsiau AGA yng Nghymru yn ôl eu gallu i addysgu yn y Gymraeg

[\[Gweler y data\]](#)

- Mae nifer y myfyrwyr sy'n hyfforddi i addysgu yn y Saesneg wedi cynyddu am y tro cyntaf ers 2014/15, a'r nifer yn 2020/21 oedd 1,225.
- Mae nifer y myfyrwyr sy'n hyfforddi er mwyn addysgu yn Gymraeg wedi cynyddu am yr ail flwyddyn yn olynol yn dilyn gostyngiad dros y bum mlynedd flaenorol rhwng 2013/14 a 2018/19. Roedd 455 o fyfyrwyr yn hyfforddi er mwyn addysgu yn Gymraeg yn 2020/21 (i fyny o 235 yn 2019/20).

Tabl F.1: Myfyrwyr sy'n dechrau ar gyrsiau AGA yng Nghymru yn ôl eu gallu i addysgu yn y Gymraeg a lefel ysgol

	Lefel ysgol	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
Gallu addysgu yn Gymraeg	Ysgol gynradd	135	150	145	110	95	145	280
	Ysgol uwchradd	120	95	90	100	75	90	175
	Pob lefel	255	245	235	210	175	235	455
Hyfforddiant i addysgu yn Saesneg	Pob lefel	1,245	1,065	1,010	990	890	840	1,225

Ffynhonnell: Cofnod Myfyrwyr yr Asiantaeth Ystadegau Addysg Uwch (HESA)

(a) Mae'r holl rifau wedi'u talgrynnu i'r 5 agosaf ac mae'r rhifau sy'n llai na 3 wedi'u talgrynnu i 0.

[\[Gweler y data\]](#)

- Yn 2020/21, roedd 27% o'r myfyrwyr AGA newydd yng Nghymru ar gyrsiau a oedd yn eu galluogi i addysgu yn y Gymraeg, o gymharu ag 17% 6 mlynedd yn ôl (2014/15).

Tabl F.2: Pwnc myfyrwyr sy'n dechrau ar gyrsiau AGA ysgol uwchradd yng Nghymru yn ôl eu gallu i addysgu yn Gymraeg, 2020/21

	Hyfforddiant i addysgu yn Saesneg	Gallu addysgu yn Gymraeg
Cyfanswm Gwyddoniaeth	100	30
Bioleg	35	15
Cemeg	30	10
Ffiseg	35	5
Gwyddoniaeth Gyffredinol	0	5
Mathemateg	55	25
Dylunio a Thechnoleg	30	5
Systemau Gwybodaeth	25	0
Celf	25	5
Astudiaethau Busnes	10	0
Drama	30	0
Saesneg	90	10
Daearyddiaeth	30	5
Hanes	65	10
Ieithoedd Modern	20	10
Cerddoriaeth	25	5
Addysg Gorfforol	55	25
Addysg Grefyddol	25	5
Cymraeg	0	35
Cyfanswm Ysgol Uwchradd	585	175

Fynhonnell: Cofnod Myfyrwyr yr Asiantaeth Ystadegau Addysg Uwch (HESA)

(a) Mae'r holl rifau wedi'u talgrynnu i'r 5 agosaf ac mae'r rhifau sy'n llai na 3 wedi'u talgrynnu i 0.

[\[Gweler y data\]](#)

- Roedd pob myfyriwr a oedd yn hyfforddi i addysgu Cymraeg fel pwnc hefyd ar gwrs a oedd yn ei alluogi i addysgu'n ddwyieithog.
- Gwnaeth 36% o'r myfyrwyr newydd a oedd yn hyfforddi i addysgu yn Gymraeg a'r un ganran o'r myfyrwyr newydd a oedd yn hyfforddi i addysgu yn Saesneg ddewis pwnc STEM. Gwyddoniaeth, Mathemateg, Dylunio a Thechnoleg, a TG yw'r pynciau STEM.

Tabl F.3: Nifer y myfyrwyr sy'n cofnodi eu gallu i siarad Cymraeg sy'n dechrau ar gyrsiau AGA yng Nghymru yn ôl eu gallu i addysgu yn y Gymraeg, 2020/21

	Siaradwr Cymraeg	Ddim yn siaradwr	Pob Myfyrwr
	rhugl	Cymraeg rhugl	
Hyfforddi i addysgu drwy'r Gymraeg	265	95	455
Hyfforddiant i addysgu yn Saesneg	120	1,075	1,225
Pob Myfyrwr	385	1,170	1,680

Ffynhonnell: Cofnod Myfyrwyr yr Asiantaeth Ystadegau Addysg Uwch (HESA)

(a) 'Ddim yn siaradwr Cymraeg rhugl' yn cynnwys myfyrwyr sy'n siarad Cymraeg ond nad ydynt yn ystyried eu hunain yn rhugl. Mae'r rhai sydd â gallu Cymraeg anhysbys wedi'u cynnwys yn y cyfansymiau.

(b) Mae'r holl rifau wedi'u talgrynnu i'r 5 agosaf ac mae'r rhifau sy'n llai na 3 wedi'u talgrynnu i 0.

[\[Gweler y data\]](#)

- O'r rhai a oedd yn siarad Cymraeg yn rhugl, dechreuodd 68% gyrsiau hyfforddi i addysgu yn Gymraeg. Ond yn achos 32% o'r rheini a oedd yn rhugl yn Gymraeg, *nid oeddent* yn hyfforddi i addysgu yn Gymraeg.
- O'r myfyrwyr a gychwynnodd gyrsiau AGA yng Nghymru yn 2020/21, roedd 27% ar gyrsiau i'w hyfforddi i addysgu yn Gymraeg tra bod 23% o fyfyrwyr wedi nodi eu bod yn rhugl yn y Gymraeg.

Tabl F.4: Nifer y myfyrwyr sy'n cofnodi eu gallu i siarad Cymraeg, a'u gallu i addysgu yn y Gymraeg, sy'n dechrau ar gyrsiau AGA yng Nghymru yn ôl lefel ysgol, 2014/15 i 2020/21

	Lefel Ysgol	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
<u>Hyfforddi i addysgu drwy'r Gymraeg</u>	Ysgol Gynradd	135	150	145	110	95	145	280
	Ysgol Uwchradd	120	95	90	100	75	90	175
	Pob Lefel Ysgol	255	245	235	210	175	235	455
<u>Siaradwr Cymraeg rhugl</u>	Ysgol Gynradd	190	200	220	195	165	185	205
	Ysgol Uwchradd	165	135	130	110	100	115	180
	Pob Lefel Ysgol	350	330	350	305	265	300	385

Ffynhonnell: Cofnod Myfyrwyr yr Asiantaeth Ystadegau Addysg Uwch (HESA)

(a) Mae'r holl rifau wedi'u talgrynnu i'r 5 agosaf ac mae'r rhifau sy'n llai na 3 wedi'u talgrynnu i 0.

[\[Gweler y data\]](#)

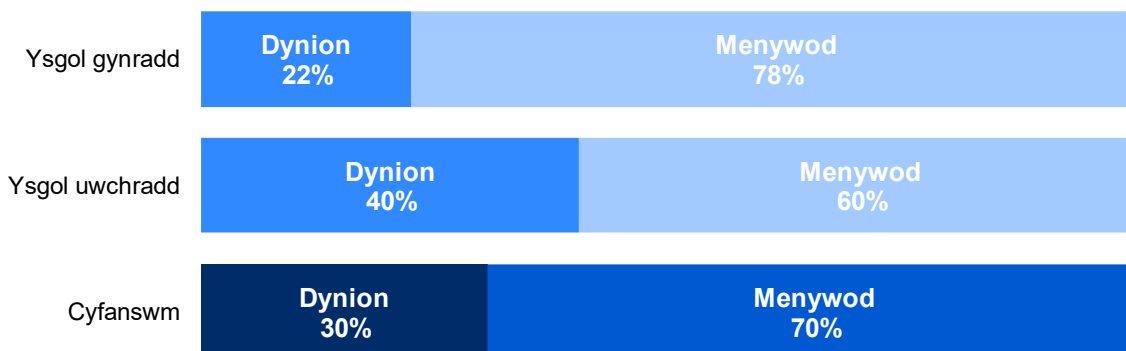
- Mae nifer y myfyrwyr newydd sy'n dechrau hyfforddi i addysgu yn Gymraeg wedi cynyddu 92% yn 2020/21 o gymharu â 2019/20. Gellir priodoli hyn i gynnydd yn y niferoedd ar lefel gynradd ac uwchradd
- Mae nifer y myfyrwyr a ddywedodd eu bod yn gallu siarad Cymraeg yn rhugl wedi cynyddu 28% yn 2020/21 o gymharu â 2019/20. Mae'r cynnydd yn fwy ymhlith myfyrwyr AGA uwchradd yn benodol (54%).

Adran G: Demograffeg

Mae'r holl ddata ynglŷn â demograffeg a ddangosir yma yn ymwneud â myfyrwyr a oedd yn astudio yng Nghymru, ond mae data demograffig ynglŷn â myfyrwyr o Gymru a oedd yn astudio yn y DU ar gael ar [StatsCymru](#).

Rhywedd

Siart G.1: Cyfran y myfyrwyr gwrywaidd a benywaidd sy'n dechrau ar gyrsiau AGA yng Nghymru yn ôl lefel ysgol, 2020/21

Ffynhonnell: Cofnod Myfyrwyr yr Asiantaeth Ystadegau Addysg Uwch (HESA)

[\[Gweler y data\]](#)

Tabl G.1: Rhywedd a lefel ysgol myfyrwyr sy'n dechrau ar gyrsiau AGA yng Nghymru, 2020/21

	Dynion	Menywod	Pobl
Ysgol gynradd	205	715	920
Ysgol uwchradd	305	455	760
Cyfanswm	510	1,170	1,680

Ffynhonnell: Cofnod Myfyrwyr yr Asiantaeth Ystadegau Addysg Uwch (HESA)

(a) Mae cyfanswm y personau'n cynnwys y rheini o ryw amhenodol ac yn anhysbys, ac mae'n cynnwys y rheini a gategoreiddiwyd fel 'Arall'

(b) Mae'r holl rifau wedi'u talgrynnu i'r 5 agosaf ac mae'r rhifau sy'n llai na 3 wedi'u talgrynnu i 0.

[\[Gweler y data\]](#)

- Roedd dros dair gwaith yn fwy o fenywod ag o ddynion yn dechrau hyfforddi i fod yn athrawon cynradd yn 2020/21, a dwywaith yn fwy o fenywod na dynion ar y cyfan.
- Roedd mwyafrif y dynion (60%) yn hyfforddi i fod yn athrawon ysgol uwchradd, tra'r oedd mwyafrif y menywod (61%) yn hyfforddi i fod yn athrawon ysgol gynradd.

Tabl G.2: Pwnc a rhywedd myfyrwyr sy'n dechrau ar gyrsiau AGA ysgol uwchradd yng Nghymru, 2020/21

	<u>Menywod</u>		<u>Dynion</u>
Cyfanswm Gwyddoniaeth	70		60
Gwyddoniaeth Gyffredinol	0		0
Bioleg	35		15
Cemeg	25		15
Ffiseg	10		25
Mathemateg	50		30
Dylunio a Thechnoleg	25		10
Systemau Gwybodaeth	10		15
Celf	30		0
Astudiaethau Busnes	5		5
Drama	20		10
Saesneg	65		30
Daearyddiaeth	20		15
Hanes	40		35
Ieithoedd Modern	25		10
Cerddoriaeth	15		15
Addysg Gorfforol	30		50
Addysg Grefyddol	25		5
Cymraeg	25		10
Cyfanswm Ysgol Uwchradd	455		305

fynhonnell: Cofnod Myfyrwyr yr Asiantaeth Ystadegau Addysg Uwch (HESA)

(a) Mae cyfanswm y personau'n cynnwys y rheini o ryw amhenodol ac yn anhysbys, ac mae'n cynnwys y rheini a gategoreiddiwyd fel 'Arall'

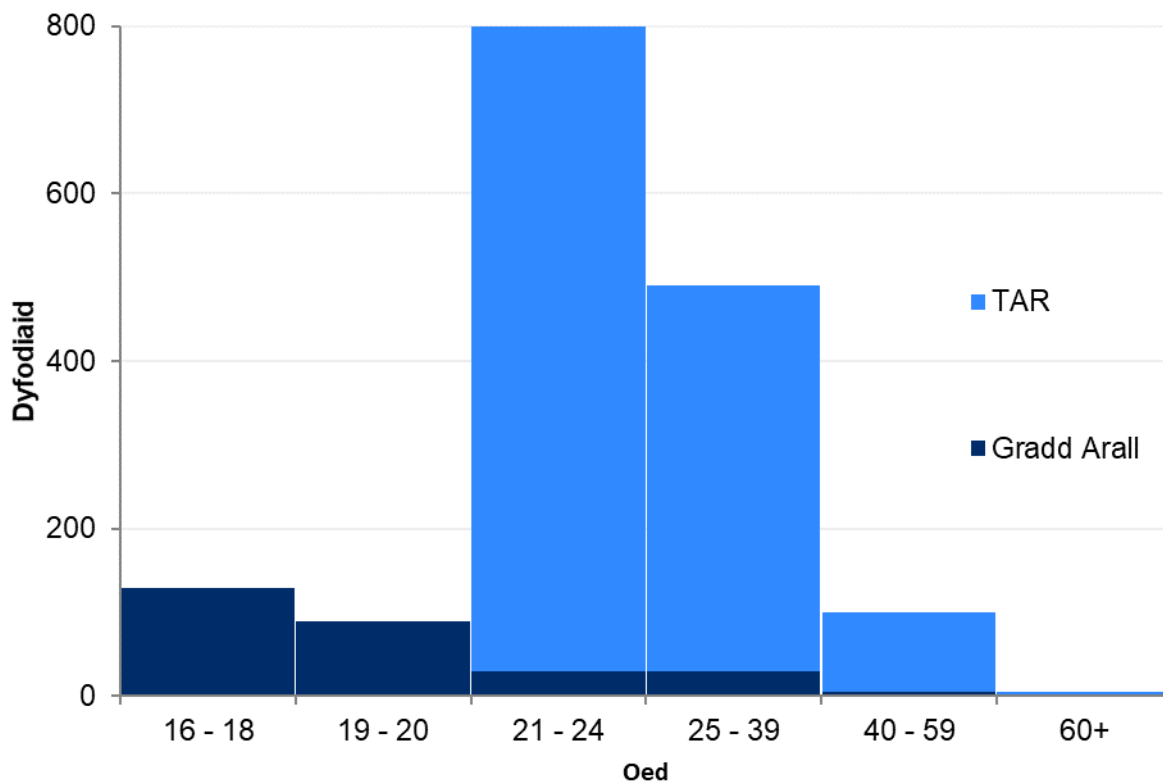
(b) Mae'r holl rifau wedi'u talgrynnu i'r 5 agosaf ac mae'r rhifau sy'n llai na 3 wedi'u talgrynnu i 0.

[\[Gweler y data\]](#)

- Yn 2020/21, roedd mwy o fyfyrwyr gwrywaidd yn dilyn cyrsiau AGA uwchradd Ffiseg, Technoleg Gwybodaeth ac Addysg Gorfforol na myfyrwyr benywaidd.
- Roedd mwy o fyfyrwyr STEM benywaidd na gwrywaidd – gyda 155 o fenywod a 120 o ddynion yn 2020/21 - Gwyddoniaeth, Mathemateg, Dylunio a Thechnoleg, a TG yw'r pynciau STEM.

Oedran

Siart G.2: Oedran myfyrwyr sy'n dechrau ar gyrsiau AGA yng Nghymru yn ôl y math o radd, 2020/21

Ffynhonnell: Cofnod Myfyrwyr yr Asiantaeth Ystadegau Addysg Uwch (HESA)

[\[Gweler y data\]](#)

- Roedd y myfyrwyr a oedd yn hyfforddi i fod yn athrawon ar gyrsiau TAR yn hŷn ar gyfartaledd na'r myfyrwyr ar gyrsiau eraill.
- Roedd ychydig dros 3 o bob 5 (57%) o'r myfyrwyr TAR blwyddyn gyntaf yng Nghymru rhwng 21 a 24 oed.

Ethnigrwydd

- Dechreuodd 80 o fyfyrwr o gefndiroedd Du, Asiaidd ac Ethnig Leiafrifol hyfforddi i fod yn athrawon yng Nghymru yn 2020/21, o gymharu â 1,575 o fyfyrwr o gefndir Gwyn. Mae ethnigrwydd y rheini o gefndiroedd Du, Asiaidd ac Ethnig Leiafrifol wedi'i grwpio oherwydd mai sampl bach sydd yna. Maent yn cynnwys 'Asiaidd neu Asiaidd Prydeinig', 'Du neu Ddu Prydeinig', 'Tsieiniaidd', 'Cymysg' ac 'Arall'.
- Roedd 5% o'r myfyrwyr AGA newydd yng Nghymru o gefndiroedd Du, Asiaidd ac Ethnig Leiafrifol yn 2020/21, sy'n cymharu â thua 4.0%¹ o boblogaeth Cymru yn ôl cyfrifiad 2011.

¹Cyfrifiad 2011: Ystadegau Allweddol Cymru. Mawrth 2011 – noder bod y ffigurau ethnigrwydd yn seiliedig ar fyfyrwyr sy'n hanu o Gymru, ond nad yw pob myfyriwr sy'n astudio yng Nghymru yn hanu o Gymru.

Anabledd

Tabl G.3: Anabledd ymysg myfyrwyr sy'n dechrau ar gyrsiau AGA yng Nghymru, 2020/21

	<u>2020/21</u>
<u>Anabledd hysbys</u>	
Anhawster dysgu penodol e.e. dyslecsia	110
Dall/rhannol ddail	0
Byddar/nam ar y clyw	5
Nam corfforol / problemau symudedd	0
Cyflwr iechyd meddwl e.e. iselder	55
Nam cymdeithasol / cyfathrebu e.e. anhwylder sbectrwm awtistig	10
Salwch / cyflwr iechyd hirdymor e.e. diabetes, cancer	25
Anableddau lluosog	20
Anabledd arall nad yw wedi ei restru	15
<u>Cyfanswm yr anableddau hysbys</u>	<u>235</u>
<u>Dim anabledd hysbys</u>	<u>1,445</u>

Ffynhonnell: Cofnod Myfyrwyr yr Asiantaeth Ystadegau Addysg Uwch (HESA)

(a) Caiff anableddau eu hunangofnodi ac felly mae'n bosibl nad yw'n cynnwys pawb sydd ag anabledd penodol.

(b) Mae'r holl rifau wedi'u talgrynnu i'r 5 agosaf ac mae'r rhifau sy'n llai na 3 wedi'u talgrynnu i 0.

[\[Gweler y data\]](#)

- Roedd 14% o'r myfyrwyr AGA newydd â rhyw fath o anabledd hysbys.
- Roedd 46% o'r myfyrwyr AGA blwyddyn gyntaf a oedd ag anabledd hysbys yng nghategori "Anhawster Dysgu Penodol" – mae dyslecsia'n gyflwr sydd yn y categori hwn.

Methodoleg

Nodiadau pwysig ynghylch sut y cyfrifwyd yr ystadegau. Mae gwybodaeth fwy manwl am y termau a ddefnyddir yn y bwletin hwn ar gael yn yr adran [Ddiffiniadau](#).

Ffynhonnell y data

Daw mwyafrif y data yn y bwletin hwn o Gofnod Myfyrwyr yr Asiantaeth Ystadegau Addysg Uwch (HESA).

Mae crynodeb o'r broses o gasglu data Myfyrwyr ar gyfer 2016/17, sy'n cwmpasu amserlenni, dilysu a rheolau busnes a phrosesau gwirio ar gael ar [wefan HESA](#).

Cwmpas

Mae'r bwletin hwn yn darparu gwybodaeth am gyrsiau Addysg Gychwynnol i Athrawon (AGA) sy'n arwain at Statws Athro Cymwysedig (SAC) a ddarperir drwy sefydliadau addysg uwch.

Mae'r ystadegau'n cwmpasu'r myfyrwyr sy'n rhan o boblogaeth gofrestru safonol Addysg Uwch HESA, neu ei phoblogaeth cymwysterau a enillwyd mewn Addysg Uwch, yn unig. Mae rhagor o wybodaeth am y poblogaethau hyn ar gael yn y [diffiniadau o fyfyrwyr ar wefan HESA](#).

Mae llwybrau eraill ar sail cyflogaeth i ennill SAC, ond nid yw'r rhain wedi'u cwmpasu gan y bwletin hwn.

Myfyrwyr

Mae pob cyfeiriad at 'fyfyrwyr' yn y bwletin hwn yn cyfeirio at 'gofrestriadau myfyrwyr'. Cyfrif yw hwn o bob cofrestriad ar gyfer cwrs AGA. Mewn achosion prin pan oedd myfyriwr wedi cofrestru ar ddau wahanol gwrs AGA yn yr un flwyddyn, byddai'r myfyriwr hwnnw'n cael ei gyfrif ddwywaith.

Mae dadansoddiad blaenorol wedi dangos yn achos Sefydliadau Addysg Uwch yng Nghymru:

- bod cofrestriadau amser llawn lai nag 1 y cant yn uwch na niferoedd y myfyrwyr amser llawn;
- bod cofrestriadau rhan-amser lai na 2 y cant yn uwch na niferoedd y myfyrwyr rhan-amser.

Newydd-ddyfodiaid/myfyrwyr sy'n dechrau gyrsiau AGA

Mae pob cyfeiriad at 'fyfyrwyr sy'n dechrau gyrsiau AGA' neu 'newydd-ddyfodiaid' yn y bwletin hwn yn cyfeirio at gofrestrriadau myfyrwyr ar flwyddyn gyntaf cwrs ITE.

Myfyrwyr cymwysedig

Mae pob cyfeiriad at 'fyfyrwyr cymwysedig' yn y bwletin hwn yn cyfeirio at 'y cymwysterau a enillwyd'. Mewn achosion prin pan gafodd myfyriwr ddau wahanol gymhwyster AGA yn yr un flwyddyn, byddai'r myfyriwr hwnnw'n cael ei gyfrif ddwywaith.

Pynciau

Mae pynciau'n cael eu mesur ar sail Cyfwerth â Pherson Llawn. Petai cwrs AGA myfyriwr yn canolbwyntio ar fathemateg hanner yr amser ac ar ffiseg am yr hanner arall, felly, byddai'r ffigurau'n ymddangos fel myfyrwyr 0.5 mathemateg a 0.5 ffiseg.

Newidiadau i'r fethodoleg

Rhwng 2008/09 a 2012/13, roedd myfyrwyr y Brifysgol Agored yng Nghymru yn cael eu hadnabod yn ôl eu nod campws Prifysgol Agored. Y tu hwnt i'r cyfnod hwn, roedd myfyrwyr y Brifysgol Agored yn cael eu hadnabod â nod Rhanbarth y Domisil [*Region of Domicile*] yn nata HESA. Dengys dadansoddiad fod y nodau hyn yr un peth ar gyfer myfyrwyr AGA yng Nghymru dros yr un cyfnod.

Y strategaeth ynglŷn â thalgrynnu

Mae'r dull o gyflwyno ffigurau yn y Bwletin Ystadegol hwn yn dilyn egwyddorion strategaeth dalgrynnu HESA. Bwriedir i'r strategaeth atal achosion o ddatgelu gwybodaeth bersonol am unrhyw unigolyn. Yn y strategaeth hon, caiff pob rhif ei dalgrynnu i'r 5 agosaf. Dyma grynodedeb o'r strategaeth:

- Mae 0, 1, 2 yn cael eu talgrynnu i 0.
- Mae pob rhif arall yn cael ei dalgrynnu i'r lluosrif o 5 agosaf.

Mae cyfansymiau hefyd yn destun y fethodoleg dalgrynnu hon; o ganlyniad, efallai na fydd cyfanswm y rhifau ym mhob rhes neu golofn yn cyfateb yn union i'r cyfanswm a ddangosir. Mae'r canrannau wedi'u cyfrifo gan ddefnyddio niferoedd crai manwl.

Diffiniadau

Y gallu i addysgu yn y Gymraeg / hyfforddi i addysgu yn Gymraeg

Ystyrir bod myfyrwyr yn rhai 'hyfforddi i addysgu yn y Gymraeg' os ydynt yn cymryd rhan mewn cwrs sydd naill ai'n arwain at dystysgrif ffurfiol o addysg ddwyieithog, neu nad yw'n arwain at dystysgrif, ond sydd wedi'i gynllunio i alluogi myfyrwyr i addysgu yn y Gymraeg.

Oedran

Oedran ar 31 Awst yn y cyfnod adrodd. Er enghraifft, yn ystod cyfnod adrodd 1 Awst 2012 hyd 31 Gorffennaf 2013, bydd yr oedran fel y mae ar 31 Awst 2012.

Gwlad astudio

Mae'r wlad astudio wedi'i seilio ar gyfeiriad canolfan weinyddol y Sefydliad Addysg Uwch yr aethpwyd iddo. Lloegr fyddai'r wlad astudio i ddysgwyr o bell a oedd yn gwneud cwrs mewn prifysgol yn Lloegr.

Dosbarth gradd

Y cymhwyster a gafwyd ar ddiwedd cwrs AGA. Nid yw dosbarthiadau gradd yn berthnasol i'r Dystysgrif Addysg i Raddedigion (TAR).

Y math o radd

Mae TAR yn cynnwys Tystysgrif Addysg i Raddedigion, Tystysgrif Addysg Broffesiynol i Raddedigion, a'r Diploma Proffesiynol mewn Addysg. Cymhwyster lefel gradd Meistr yw'r Dystysgrif Addysg i Raddedigion, ond **nid** yw'r Dystysgrif Addysg Broffesiynol i Raddedigion yn gymhwyster lefel gradd Meistr. Mewn rhai achosion, gallai myfyriwr ddechrau astudio cwrs ôl-raddedig, ond gadael â chymhwyster israddedig.

Mae mwyafrif y cyrsiau 'Gradd Arall' ar lefel gradd Baglor, gan gynnwys elfen addysgu sy'n arwain at Statws Athro Cymwysedig.

Anabledd

Ers 2010/11, bu HESA yn gosod anableddau mewn categorïau gan ddefnyddio fersiwn o'r ffrâm codio a luniwyd gan y Comisiwn Hawliau Anabledd. Mae wedi'i seilio ar hunanasesiad myfyriwr, ac nid oes rhaid i fyfyrwyr roi gwybod am anabledd. Yn achos myfyriwr sy'n parhau, pan nad oedd y wybodaeth yn hysbys eisoes, gall sefydliadau nodi na cheisiwyd gwybodaeth am anabledd myfyriwr. O ganlyniad, efallai nad yw'r ffigurau ynglŷn ag anabledd yn cwmpasu pob myfyriwr sydd ag anabledd.

Ethnigrwydd

Mae ethnigrwydd wedi'i seilio ar hunanasesiad myfyriwr.

Myfyriwr blwyddyn gyntaf

Myfyriwr a ddechreuodd ei gwrs y flwyddyn honno.

Rhywedd

Mae rhyweddau eraill wedi'u cynnwys yn y cyfansymiau. Gwlad gartref

Mae 'gwlad gartref' yn cyfeirio at gyfeiriad parhaol (domisil) myfyriwr **cyn** dechrau'r cwrs. Mae myfyriwr o Ynysoedd y Sianel ac Ynys Manaw wedi'u cynnwys yn "DU, anhysbys", er mwyn cydfynd ag ystadegau Addysg Uwch eraill.

Gwlad cartref

Mae 'rhanbarth cartref' yn cyfeirio at gyfeiriad parhaol (domisil) myfyriwr **cyn** dechrau'r cwrs. Mae myfyriwr o Ynysoedd y Sianel ac Ynys Manaw wedi'u cynnwys fel 'Anhysbys y DU', i gyd-fynd ag ystadegau Addysg Uwch eraill.

Awdurdod lleol cartref

Mae 'awdurdod lleol cartref' yn cyfeirio at gyfeiriad parhaol (domisil) myfyriwr **cyn** dechrau'r cwrs.

Addysg Gychwynnol i Athrawon (AGA)

Hyfforddiant Cychwynnol Athrawon (HCA) neu Hyfforddiant ac Addysg Gychwynnol Athrawon (HAGA) oedd hen enwau Addysg Gychwynnol i Athrawon. Mae'n cwmpasu pob llwybr y bydd rhywun yn ei ddilyn i ddod yn athro – gan ennill Statws Athro Cymwysedig. Mae'r bwletin hwn yn cwmpasu pobl sy'n dod yn athrawon drwy gyrsiau Addysg Uwch ffurfiol.

Statws Athro Cymwysedig (SAC)

Rhaid bod â Statws Athro Cymwysedig er mwyn addysgu mewn ysgol a gynhelir yng Nghymru. Mae SAC yng Nghymru yn wahanol i SAC yn Lloegr neu gofrestr y Cyngor Addysgu Cyffredinol yng Ngogledd Iwerddon a'r Alban. Fodd bynnag, caiff unigolyn sy'n ennill SAC yn Lloegr a'r Alban addysgu yng Nghymru.

Myfyrwyr cymwysedig

Mae 'myfyrwyr cymwysedig' yn cyfeirio at gyfanswm y cymwysterau yn y bwletin hwn drwyddo draw. Mae rhagor o wybodaeth am y gwahaniaeth rhwng 'myfyrwyr cymwysedig' a 'chymwysterau' ar gael yn yr adran [fethodoleg](#).

Lefel ysgol

Mae 'lefel ysgol' yn nodi a yw'r cwrs yn canolbwyntio ar hyfforddi athrawon ysgol gynradd neu uwchradd. Yn aml, gelwir hyn yn 'gyfnod ysgol'. Pan fydd athro wedi cymhwyso, efallai y bydd yn addysgu ystod oeddrannau wahanol i'r un y bu'n hyfforddi ar ei chyfer i gychwyn.

Mae rhai cyrsiau'n cwmpasu ystod oedran ehangach; yn yr achosion hynny, maent wedi'u categorioedd yn ôl yr oedran hynaf y maent yn ei gwmpasu. Mae athrawon Blynyddoedd Cynnar wedi'u cynnwys yn y cyfansymiau, ond nid yn 'Cynradd' neu 'Uwchradd'.

Myfyrwyr

Mae 'Myfyrwyr' yn cyfeirio at gofrestriadau myfyrwyr yn y bwletin hwn drwyddo draw. Mae rhagor o wybodaeth am y gwahaniaeth rhwng 'myfyrwyr' a 'chofrestriadau myfyrwyr' ar gael yn yr adran [fethodoleg](#).

Myfyrwyr yng Nghymru

Ystyr 'Myfyrwyr yng Nghymru' yw'r rhai sy'n hyfforddi mewn Sefydliad Addysg Uwch yng Nghymru a phobl sy'n byw yng Nghymru ac sy'n hyfforddi yn y Brifysgol Agored (pan fo hynny'n bosibl).

Myfyrwyr o Gymru sy'n astudio yn y DU

Ystyr 'Myfyrwyr o Gymru sy'n astudio yn y DU' yw'r rhai yr oedd eu cyfeiriad parhaol (domisil) yng Nghymru cyn y cwrs ac sydd bellach yn dysgu mewn Sefydliad Addysg Uwch yn y DU, naill ai yng Nghymru neu yn rhywle arall. Bydd llawer o'r 'Myfyrwyr o Gymru sy'n astudio yn y DU' hefyd yn 'Fyfyrwyr yng Nghymru'.

Pwnc

Gall myfyrwyr ar gyrsiau AGA ysgol uwchradd arbenigo mewn pwnc. Mae'r pynciau hyn wedi'u grwpio i'r categorïau a ddarperir.

Blwyddyn

Blynyddoedd academiaidd yw'r blynyddoedd y cyfeirir atynt, o 1 Awst i 31 Gorffennaf.

Gwybodaeth allweddol am ansawdd

Mae'r adran hon yn darparu crynodeb o wybodaeth am yr allbwn hwn yn ôl pum dimensiwn o ansawdd, sef: Perthnasedd, Cywirdeb, Amseroldeb a Phrydlondeb, Hygyrchedd ac Eglurder, a Chymaroldeb. Mae HESA (sef ffynhonnell y data) yn cyhoeddi Ystadegau Gwladol ei hun ac mae'n rhoi manylion am ansawdd ei data [ar ei gwefan](#).

Perthnasedd

Defnyddir yr ystadegau yn y bwletin hwn y tu mewn i Lywodraeth Cymru a'r tu allan iddi er mwyn monitro tueddiadau mewn darpariaeth AGA yn Sefydliadau Addysg Uwch Cymru ac i fonitro darpariaeth ledled y DU ar gyfer myfyrwyr sy'n hanu o Gymru. Dyma rai o'r prif ddefnyddwyr:

- Gweinidogion a Gwasanaeth Ymchwil yr Aelodau yng Nghynulliad Cenedlaethol Cymru;
- Swyddogion yn Llywodraeth Cymru;
- Cyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru (CCAUC);
- Sefydliadau Addysg Uwch a chyrrff cynrychiadol;
- Myfyrwyr, ymchwilwyr ac academyddion;
- Dinasyddion unigol, cwmnïau preifat, a'r cyfryngau;

Defnyddir yr ystadegau hyn mewn amrywiaeth o ffyrdd. Dyma rai enghreifftiau o'r rhain:

- Cyngor i Weinidogion;
- Llywio'r broses o wneud penderfyniadau ar bolisiâu addysg yng Nghymru;
- Helpu i fodelu'r cyflenwad a'r galw yn y dyfodol o ran athrawon a llywio dyraniadau derbyn AGA;
- Rhagweld gwariant yn y dyfodol o ran cynlluniau cymorth i fyfyrwyr sy'n hanu o Gymru;

Cywirdeb

Mae'r Cofnod Myfyrwyr yn cynnwys gwybodaeth am gofrestriadau unigol, a fydd yn fwy na nifer y myfyrwyr oherwydd gall myfyriwr gofrestru ar fwy nag un rhaglen astudio. Mae dadansoddiad blaenorol wedi dangos bod cofrestriadau amser llawn mewn Sefydliadau Addysg Uwch yng Nghymru lai nag 1 y cant yn uwch na niferoedd y myfyrwyr amser llawn; a bod cofrestriadau rhan-amser lai na 2 y cant yn uwch na niferoedd y myfyrwyr rhan-amser.

Nid yw myfyrwyr ôl-ddoethurol wedi'u cynnwys yng Nghofnod Myfyrwyr HESA.

Cyfrifiad blynyddol o fyfyrwyr yw'r Cofnod Myfyrwyr. Cafodd y camau a gymerwyd gan HESA i sicrhau ansawdd data eu hamlinellu yn yr adran fethodoleg.

Amseroldeb a phrydlondeb

Casglodd HESA ddata cofrestru myfyrwyr ar gyfer blwyddyn academiaidd 2020/21 rhwng mis Awst a mis Hydref 2020. Bu gwybodaeth AGA o'r cofnod myfyrwyr ar gael ers mis Ionawr 2022. Mae adeg cyhoeddi'r bwletin hwn wedi'i symud o fis Medi i fis Mehefin er mwyn adlewyrchu'r galw am y wybodaeth.

Hygyrchedd ac eglurder

Rhoddir gwybod am y bwletin ystadegol hwn o flaen llaw ac yna caiff ei gyhoeddi ar adran Ystadegau gwefan Llywodraeth Cymru. Mae'n cael ei ategu gan dablau fwy manwl ar StatsCymru, sef gwasanaeth am ddim sy'n galluogi ymwelwyr i weld, trin, creu a lawrlwytho data.

Cymaroldeb a chydlyniaeth

Nid oes unrhyw ffigurau wedi'u cyhoeddi ar gyfer blwyddyn academiaidd 2020/21 ar gyfer gwledydd eraill y DU y gellir eu cymharu'n uniongyrchol â ffigurau yn y bwletin hwn.

Mae HESA yn cyhoeddi adroddiad sy'n defnyddio dull gwahanol i'r bwletin hwn, ond sy'n peri bod modd cymharu hyfforddiant athrawon mewn addysg uwch yng Nghymru, Lloegr, yr Alban a Gogledd Iwerddon yn uniongyrchol. Ceir hefyd gyhoeddiadau sy'n cwmpasu AGA o bob un o wledydd y DU mewn cysylltiad â'u polisïau a'u dyraniadau eu hunain (gweler y cyhoeddiadau isod).

Cyhoeddiadau cysylltiedig

[Ystadegau Addysg Uwch ar gyfer y DU \(HESA\)](#)

Cyfres o dablau sy'n edrych yn eang ar niferoedd myfyrwyr yn sefydliadau'r DU, gan gynnwys un tabl sy'n cymharu cymwysterau a chofrestriadau AGA ar draws pob un o bedair gwlad y DU.

[Ceisiadau Hyfforddiant Cychwynnol Athrawon ar Ddiwedd Cylch 2021 \(UCAS\)](#)

Dau adroddiad sy'n archwilio ystadegau ynglŷn ag ymgeiswyr a cheisiadau ar gyfer cyrsiau AGA yng Nghymru a Lloegr

[Myfyrwyr mewn Sefydliadau Addysg Uwch \(Llywodraeth Cymru/HESA\)](#)

Adroddiad blynyddol sy'n rhoi manylion ynghylch cofrestriadau a chymwysterau myfyrwyr.

[Cyrchfannau Ymadawyr Addysg Uwch yn y DU \(Llywodraeth Cymru/HESA\)](#)

Adroddiad blynyddol sy'n cyflwyno data yn ôl gweithgaredd a lleoliad ynghylch ymadawyr addysg uwch â gradd.

[Ystadegau am y Gweithlu Addysg \(Cyngor y Gweithlu Addysg\)](#)

Ystadegau ynglŷn â phobl sydd wedi'u cofrestru i addysgu mewn ysgolion/sefydliadau addysg bellach yng Nghymru.

[Ystadegau Hyfforddiant Cychwynnol Athrawon \(CCAUC\)](#)

Ystadegau cryno gan Gyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru ynghylch niferoedd, nodweddion, a chymwysterau myfyrwyr AGA.

[Cyfrifiad Hyfforddiant Cychwynnol Athrawon \(Adran Addysg Llywodraeth y DU\)](#)

Adroddiad sy'n darparu gwybodaeth dros dro ynghylch ffigurau recriwtio HCA yn Lloegr, gan gynnwys cymariaethau rhwng derbyniadau cynnar i gyrsiau HCA a dyraniadau hyfforddiant athrawon yn Lloegr.

[Proffiliau perfformiad hyfforddiant cychwynnol athrawon ar gyfer y flwyddyn academiaidd \(Adran Addysg Llywodraeth y DU\)](#)

Mae'r Datganiad Ystadegol Cyntaf hwn yn darparu golwg manwl ar ganlyniadau cyrsiau AGA yn Lloegr, gan gynnwys cymwysterau a statws cyflogaeth y rhai sydd wedi cwblhau, chwe mis ar ôl iddynt gymhwyso.

[Taflen Wybodaeth Ystadegol: Hyfforddiant cychwynnol athrawon yn Sefydliadau Addysg Uwch Gogledd Iwerddon \(Adran yr Economi – Gogledd Iwerddon\)](#)

Taflen gryno sy'n nodi manylion am gofrestriadau HCA, a'r nifer sy'n ei gwblhau, yng Ngogledd Iwerddon.

[Ystadegau Cryno ynghylch Ysgolion yn yr Alban \(Llywodraeth yr Alban\)](#)

Trosolwg ar ystadegau ysgolion yr Alban, gan gynnwys athrawon sydd newydd gymhwyso sy'n dechrau eu cwrs cynefino mewn ysgol yn yr Alban.

Statws Ystadegau Gwladol

Mae [Awdurdod Ystadegau'r Deyrnas Unedig](#) wedi dynodi'r ystadegau hyn yn Ystadegau Gwladol, yn unol â Deddf Ystadegau a Gwasanaeth Cofrestru 2007, sy'n dangos eu bod yn cydymffurfio â'r [Cod Ymarfer ar gyfer Ystadegau Swyddogol](#).

Mae statws Ystadegau Gwladol yn golygu bod ystadegau gwladol yn cyrraedd y safonau uchaf o ran dibynadwyedd, ansawdd a gwerth i'r cyhoedd, a'n cyfrifoldeb ni yw parhau i gydymffurfio â'r safonau hyn.

Cadarnhawyd bod yr ystadegau hyn wedi cael eu dynodi'n Ystadegau Gwladol mewn llythyr ar 03 Mai 2012.

Cynhaliwyd yr asesiad llawn ddiweddaraf o'r ystadegau ([hyperddolen i Adroddiad Asesu 76](#)) yn unol â'r Cod Ymarfer ym mis Rhagfyr 2010.

Ers hynny rydym wedi parhau i gydymffurfio â'r Cod Ymarfer ar gyfer Ystadegau, ac rydym wedi gwneud y gwelliannau canlynol:

- cyflwyno siartiau ym mhob adran a chynnwys tablau yn yr adroddiad, a oedd yn arfer cael eu rhoi mewn atodiad
- cyflwyno disgrifiad o adroddiad Llesiant Cymru a dolen iddo
- cyflwyno testun alt ac ehangu manylion testun alt i bob siart a thabl

Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol

Hanfod Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015 yw gwella llesiant cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol Cymru. Mae'r Ddeddf yn sefydlu saith nod llesiant i Gymru sef Cymru fwy cyfartal, llewyrchus, cydnerth, iach a chyfrifol ar lefel fyd-eang, gyda chymunedau cydlynol a diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu. O dan adran (10)(1) o'r Ddeddf, rhaid i Weinidogion Cymru (a) gyhoeddi dangosyddion ("dangosyddion cenedlaethol" sy'n gorfod cael eu cymhwyso at ddibenion mesur cynnydd tuag at gyflawni'r nodau llesiant, a (b) gosod copi o'r dangosyddion cenedlaethol gerbron Senedd Cymru. O dan adran 10(8) o Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol, pan fo Gweinidogion Cymru yn diwygio'r dangosyddion cenedlaethol, rhaid iddynt, cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol (a) gyhoeddi'r dangosyddion fel y'u diwygiwyd a (b) gosod copi ohonynt gerbron y Senedd. Fe gafodd y dangosyddion cenedlaethol hyn osodwyd gerbron y Senedd yn 2021. Mae'r dangosyddion a osodwyd ar 14 Rhagfyr 2021 yn disodli'r set a osodwyd ar 16 Mawrth 2016

Mae gwybodaeth am y dangosyddion, ynghyd â naratif ar gyfer pob un o'r nodau llesiant a'r wybodaeth dechnegol gysylltiedig ar gael yn [adroddiad Llesiant Cymru](#).

Gwybodaeth bellach am [Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol \(Cymru\) 2015](#).

Gallai'r ystadegau a ddefnyddir yn y datganiad hwn ategu'r dangosyddion cenedlaethol a chael eu defnyddio gan fyrdau gwasanaethau lleol mewn perthynas â'u hasesiadau llesiant a'u cynlluniau llesiant lleol.

Rhagor o fanylion

Mae'r ddogfen ar gael yn: <https://llyw.cymru/addysg-gychwynnol-i-athrawon>

Mae tablau sy'n gysylltiedig â'r bwletin hwn ac sy'n cynnwys mwy o fanylion ar gael drwy [StatsCymru](#), sef gwasanaeth dosbarthu data rhyngweithiol Llywodraeth Cymru.

Y diweddariad nesaf

Mai 2023 (gallai hyn newid)

Rydym am gael eich adborth

Rydym yn croesawu unrhyw adborth am unrhyw agwedd ar yr ystadegau hyn. Gallwch anfon eich sylwadau drwy e-bost i addysguwchachyllidmyfyrwyr.Yst@llyw.cymru

Y Drwydded Llywodraeth Agored

Mae'r holl gynnwys ar gael o dan y [Drwydded Llywodraeth Agored, fersiwn 3.0](#), oni nodir yn wahanol.

